

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 7.Pf.20.680/2023/4/II.

A felperesek:

kk. I.r. felperes I. rendű (I.r. felperes címe)

II.r. felperes II. rendű (I.r. felperes címe)

III.r. felperes III. rendű (III. rendű felperes címe)

Szilágyi IV.r. felperesána IV. rendű (III. rendű felperes címe;

tartózkodási helye: I.r. felperes címe)

Az I-IV. rendű felperesek képviselője:

Tatár Borisz Ügyvédi Iroda

(ügyvédi iroda címe1; ügyintéző: dr. Tatár Borisz ügyvéd)

Az alperes:

alperes

(alperes címe)

Az alperes képviselője:

Litresits Ügyvédi Iroda

(ügyvédi iroda címe; ügyintéző: dr. Litresits András ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 63.P.20.845/2020/114.

A fellebbezést benyújtó fél: I-IV. rendű felperesek, alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint megváltoztatja:

- a megítélt nem vagyoni kártérítések összegét az I. rendű felperes vonatkozásában 60.000.000 forintról 50.000.000 (Ötvenmillió) forintra, a II. rendű felperes vonatkozásában 45.000.000 forintról 35.000.000 (Harmincötmillió) forintra, a III. rendű felperes vonatkozásában 35.000.000 forintról 25.000.000 (Huszonötmillió) forintra leszállítja;
- a II. rendű felperesnek megítélt lejárt költségpótló járadékot 86.945.300 forintról 122.790.294 (Százhuszonkétfélmillió-hétszázkilencvenezer-kétszázkilencvennégy) forintra felemeli azzal, hogy ebből az összegből az elsőfokú bíróság által megállapított részösszegek közül 41.104.206 forint helyett 72.359.200 (Hetvenkétfélmillió-háromszázötvenkilencezer-kétszáz) forint, 7.680.000 forint helyett 11.520.000 (Tizenegymillió-ötszázhuszezer) forint, 1.500.000 forint helyett 2.250.000 (Kétfélmillió-kétszázötvenezer) forint után terheli az alperest az elsőfokú ítéletben meghatározott késedelmi kamatfizetési kötelezettség;
- a II. rendű felperesnek 2023. november 1-től minden hónap 10. napjáig véghatáridő nélkül megítélt költségpótló járadékot 1.215.219 forintról 1.877.206 (Egymillió-nyolcszázhetvenhétezer-kétszázhat) forintra felemeli;
- az egyetemlegesen jogosult I-IV. rendű felperesek részére járó elsőfokú perköltséget 3.870.000 (Hárommillió-nyolcszázhetvenezer) forint plusz áfa összegre felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Fellebbezési eljárási költségeiket a felek maguk viselik.

Egyetemlegesen kötelezi az I-IV. rendű felpereseket, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessenek meg 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság 132000-01070044-09060018 illetékbevételei számlájára; az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az I. rendű felperes a II-III. rendű felperesek gyermeke, a IV. rendű felperes testvére.

[2] Az I. rendű felperes az alperesi intézmény tagóvodájában 2013. április 18-án az óvoda udvarán, a társaival az óvónőt körbe állva, a tízórai elfogyasztása során egy répadarabot félrenyelt, az emiatt fellépő légzészavaron a dolgozók nem tudtak segíteni. A riasztott mentőegység megkezdte az eszméletét veszített I. rendű felperes újraélesztését, ún. Heimlich-féle műfogást alkalmaztak, de az nem vezetett eredményre. A később kikergetett rohammentő személyzetének egy speciális fogóval sikerült eltávolítani a félrenyelt répadarabot, ekkorra az I. rendű felperes már a klinikai halál állapotába került, azonban az újraélesztése nyomán visszatért a szívműködése és a keringése, stabilizált állapotban kórházba szállították.

[3] Az I. rendű felperesnél a légzésleállás következtében a szakszerű ápolás ellenére súlyos mentális retardáció és négy végtagra kiterjedő bénulás alakult ki; nem vonható kontaktusba, külső ingerekre izmai megfeszítésével reagál; érintésre kinyitja a szemét és időnként tárgyakat fixál. A folyamatos rehabilitáció és rendszeres gyógytorna ellenére az állapotában nem várható számottevő javulás.

[4] Az I. rendű felperes a II. rendű felperessel együtt 2017 szeptemberétől országban él, ahol hétköznapiokon speciális tanintézeti fejlesztésben részesül. A balesettől kezdődően az otthoni ápolását-gondozását a II. rendű felperes végzi.

[5] Az I-IV. rendű felperesek keresetükben vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték kötelezni az alperest, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Köznevelési törvény) 59. § (3) bekezdése alapján.

[6] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozva, hogy az I. rendű felperes félrenyelése a működési körén kívül eső elháríthatatlan okból következett be.

[7] Az elsőfokú bíróság 39.P.23.281/2017/32. számú közbenső ítéletével megállapította az alperes kártérítő felelősségét az I. rendű felperes 2013. április 18-án bekövetkezett balesetével okozati összefüggésben az I-IV. rendű felpereseket ért károkért.

[8] Az alperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.380/2019/6. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta.

[9] Határozata indokolásában kifejtette: a jogvita eldöntése során a Köznevelési törvény 59. § (3) bekezdésében meghatározott speciális kártérítési szabályok irányadók, amelyek az óvodákra vétkességre tekintet nélküli kárfelelősséget telepítenek. Az I. rendű felperes egészségkárosodásának a kiváltó oka a félrenyelése volt, ezért az alperesnek a mentesüléséhez azt kellett bizonyítania, hogy az a részéről elháríthatatlan volt. A feltárt körülményekből következően az alperes a félrenyelés kockázatát csökkenthette volna, amennyiben a gyermekek ülve, nyugodt körülmények között fogyasztják el a tízórait, ezáltal a különböző kívülről jövő ingerek nem vonják el a figyelmüket az étkezésről, valamint célszerűbb lett volna a répát lereszelni, illetőleg a lecsúsztatást elősegítő anyaggal összekeverni. A félrenyelés kockázatát csökkentő intézkedések elmulasztása okán az I. rendű felperes félrenyelése nem minősíthető elháríthatatlan károsulti magatartásnak, mentesülése hiányában az I-IV. rendű felpereseket megilleti a kártérítés követelésének a joga az alperessel szemben.

[10] A jogerős közbenső ítélet meghozatalát követően folytatódó eljárásban fenntartott keresetükben az I. rendű felperes 60.000.000 forint, a II-III. rendű felperesek személyenként 45.000.000 forint, a IV. rendű felperes 23.000.000 forint nem vagyoni kártérítésre és késedelmi kamatára; 2013. szeptember 1. és 2022. december 31. napja közötti időszakra – a II-III. rendű felperesek közötti engedményezési szerződésben rögzített megosztási elv alapján – ápolás-gondozás címén a II. rendű felperes 70.107.410 forint, a III. rendű felperes 9.696.370 forint lejárt járadék és kamatai, valamint a II. rendű felperes 2023. január 1-től havi 1.194.816 forint járadék; gyógytorna/gyógymasszázs címén a II. rendű felperes 16.512.000 forint, a III. rendű felperes 1.152.000 forint lejárt járadék és kamatai, valamint a II. rendű felperes 2023. január 1-től havi 300.000 forint járadék; háztartási kisegítő címén a II. rendű felperes 13.472.294 forint, a III. rendű felperes 3.380.286 forint lejárt járadék és kamatai, valamint a II. rendű felperes 2023. január 1-től havi 300.000 forint járadék; közlekedési többletköltség címén a II. rendű felperes 3.482.470 forint, a III. rendű felperes 890.169 forint lejárt járadék és kamatai, valamint a II. rendű felperes 2023. január 1-től havi 62.144 forint járadék; pelenka többletköltség címén a II. rendű felperes 1.760.000 forint, a III. rendű felperes 480.000 forint lejárt járadék és kamatai, valamint a II. rendű felperes 2023. január 1-től havi 20.000 forint járadék; élelemfeljavítás címén a II. rendű felperes 2.640.000 forint, a III. rendű felperes 720.000 forint lejárt járadék és kamatai, valamint a II. rendű felperes 2023. január 1-től havi 51.000 forint járadék, rezsi többletköltség címén a II. rendű felperes 6.110.365 forint, a III. rendű felperes 1.426.632 forint lejárt járadék és kamatai, valamint a II. rendű felperes 2023. január 1-től havi 83.398 forint járadék; gyógyhatású

készítmények/vitamin többletköltsége címén a II. rendű felperes 880.000 forint, a III. rendű felperes 240.000 forint lejárt járadék és kamatai, valamint a II. rendű felperes 2023. január 1-től havi 100.166 forint járadék; betegkíséret címén a II. rendű felperes 10.163.946 forint, a III. rendű felperes 2.443.074 forint lejárt járadék és kamatai, valamint a II. rendű felperes 2023. január 1-től havi 152.486 forint járadék megfizetésére támasztott igényt.

[11] Érvelésük szerint a balesettel összefüggésben a korábbi rendkívül kedvező, harmónikus családi életük tartósan negatív irányba változott meg, jelentős pszichés teherrel, valamint az érzelmi mellett egzisztenciális válsággal is szembesülniük kellett, mert az I. rendű felperes egészségkárosodása számos jelentős összegű többletkiadást generált.

[12] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[13] Hangsúlyozta, hogy a nem vagyoni és vagyoni kárigények elbírálása során a belföldi ár- és értékviszonyokból kell kiindulni, illetőleg a vagyoni kártérítés esetében a károsultat ért vagyoni hátrányból le kell vonni azt az előnyt, amelyhez a káresemény folytán jutott.

[14] A nem vagyoni kártérítés körében – eseti döntések felhívásával – állította, hogy a követelések rendkívül eltűzottak; nem bizonyítottak a megjelölt hátrányok – szülők válása, szétköltözés, IV. rendű felperes mentális problémái – balesettel való összefüggése.

[15] A vagyoni kárigények körében a követelések eltűzottsága mellett arra hivatkozott, hogy a II-III. rendű felperesek nem okirattal igazolták az egyes kiadások felmerülését, számlákat nem csatoltak, közvetlen tudomással bíró tanúk meghallgatását nem kérték, a benyújtott árajánlatok önmagukban elégtelenek a kár bekövetkezésének igazolására. A kárszámítások során a KSH adatok, az inflációs növekedési ráták nem vehetők figyelembe, különösen az I-II. rendű felperesek országi tartózkodása okán. Utalt arra is, hogy a vagyoni kártételek olyan gyermekgondozási feladatok felmerülésére alapítottak, amelyek elvégzése egészséges gyermek esetén is szükségesegek.

[16] Az ápolási díj körében kérte figyelembe venni a magyar ellátó rendszerben nyújtott ápolási díjakat, hivatkozott a országban folyósított 901 euró/hó ápolási összeg elszámolásának a szükségességére, valamint arra, hogy a gondozó szülő belföldön kiemelt ápolási díjra lett volna jogosult, az igénylés elmaradása a kárenyhítési kötelezettség elmulasztása. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű felperes iskolai tartózkodása a számításokban szereplő napi öt óra helyett hét óra. A gyógytorna címén támasztott követelés körében vitatta a díjigény bizonyítottságát, valamint arra hivatkozott, hogy köztudomású a gyógytorna állami finanszírozása, a háztartási kisegítő címén támasztott követelés körében a releváns tények bizonyítása elmaradt. A közlekedési többletköltség körében vitatta napi 35 km többletút megtételét azzal, hogy az I. rendű felperes szállítása 2014-2017 közötti időszakra csak heti két alkalommal igazolt. A pelenka többletköltség vonatkozásában nem tartotta igazoltnak a havi négy csomag szükségességét és költségét, az élelemfeljavítás körében is a kárösszeg bizonyítatlanságára hivatkozott.

[17] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 60.000.000 forintot; a II. rendű felperesnek 131.945.300 forintot és annak részösszegei után eltérő időpontoktól járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, valamint 2023. november 1-től véghatáridő nélkül minden hónap 10. napjáig 1.215.219 forintot; a III. rendű felperesnek 49.624.426 forintot és annak részösszegei után eltérő időpontoktól járó törvényes mértékű késedelemi kamatát; a IV. rendű felperesnek 20.000.000 forintot; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az egyetemleges jogosult I-IV. rendű felperesek részére 4.445.000 forint perköltséget, valamint a költségvetési elszámolási számlájára felhívásra 991.326 forint előlegezett perköltséget; megállapította, hogy a le nem rótt 1.500.000 forint kereseti illetéket az állam viseli, a II. rendű felperesnek megítélt lejárt és jövőbeni, valamint a III. rendű felperesnek megítélt lejárt költségpótló járadékok és járulékai tekintetében az ítélet előzetesen végrehajtható.

[18] Határozata indokolásában rögzítette, hogy közbenső ítéletével – amelyet a Fővárosi Ítéltábla jogerős közbenső ítéletével helybenhagyott – megállapítást nyert az alperes kártérítő felelősége az I. rendű felperes 2013. április 18-án bekövetkezett balesetével összefüggésben, az alperes a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 355. § (1) és (4) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően az elszenvedett nem vagyoni és vagyoni károk megtérítésére köteles.

[19] A nem vagyoni kárigény elbírálása körében – utalva a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltakra – kifejtette: az elszenvedett sérelmek kiegyensúlyozását célzó pénzbeli kompenzációnak megfelelő elégtételt kell szolgáltatnia; a kártérítések összegét jelenkori ár- és értékviszonyok alapján szükséges meghatározni, figyelemmel arra, hogy a baleset óta több mint tíz év telt el, és az alperes kompenzációt részben sem nyújtott. Abból indult ki, hogy a balesettel érintett család korábban jól működött, biztos érzelmi és egzisztenciális alapokon nyugodott; a családtagok szeretetteljes légkörben, sokrétű kapcsolattal rendelkezve, aktív társadalmi életet éltek, amelyet alapjaiban rázott meg az I. rendű felperes balesete; a trauma feldolgozásával – az aggálytalan pszichológus szakértői vélemény szerint – a mai napig küszködnek.

[20] Az I. rendű felperes esetében figyelembe vette, hogy a baleset következtében légzési-, majd keringési elégtelenség alakult ki nála, újra kellett éleszteni, három hétig kómában, négy hétig éberkómában volt, 2013. augusztusáig kisebb megszakításokkal kórházi, illetve intézeti rehabilitációs kezelés alatt állt, több műtéten átesett. Négy végtagra kiterjedő, fokozott izomtónussal járó bénulása, súlyos értelmi és beszédképesség fogyatékossága miatt elvesztette a lehetőségét a kiteljesedő életre, az életminősége drasztikusan, végérvényesen megváltozott, a munkaképesség csökkenése 100%-os, össz-szervezeti egészségkárosodása 80% feletti, pontosabb adat értelmi képességei objektív felmérésének a lehetősége hiányában nem áll rendelkezésre. Mindezt az érvényesített 60.000.000 forint nem vagyoni kártérítést nem találta eltúlzottnak.

[21] A II. rendű felperes esetében értékelte, hogy traumaként először a gyermeke újraélesztésével, majd a maradandó egészségkárosodásával szembesült. A munkáját fel kellett adnia, hogy az I. rendű felperes gondozásának szentelje magát, ennek következtében nem csupán fizikai bezártságra kényszerült, hanem a baráti kapcsolatai, aktív társadalmi élete is megszűnt; magára maradottnak érezte magát, a kialakult helyzetet úgy élte meg, hogy a III. rendű felperestől nem kapott megfelelő támogatást, amely a párkapcsolatuk elhidegüléséhez,

majd a házasságuk felbontásához vezetett. Frusztrációként élte meg, hogy a nagyobbik gyermekére kifejezetten kevesebb ideje jutott, amely a IV. rendű felperes pszichés állapotának nem kedvezett. A II. rendű felperest alvászavar, közepes súlyú depresszió, poszttraumás stresszzavar maradványtünetei jellemzik. A traumát nem tudta teljesen feldolgozni, bizakodik gyermeke javulásában; a nehézségeivel önállóan próbált megküzdeni, indokolt lenne pszichoterápiás és gyógyszeres kezelése. A baleset következtében 8%-os egészségkárosodást és 10%-os munkaképesség-csökkenést szenvedett el. Mindezért az érvényesített 45.000.000 forint nem vagyoni kártérítést nem találta eltúlzottnak.

[22] A III. rendű felperes esetében értékelte, hogy a balesetet megelőzően teljes szerepet vállalt a gyermekei ellátásban, nevelésében, a baleset miatt egyedüli keresővé vált, társas kapcsolatai beszűkültek, társadalmi élete megszűnt, a II. rendű felperessel érzelmileg eltávolodtak, majd elváltak. A traumát nagymértékű pszichés megterhelésként élte meg, amely a lelki egyensúlyát felborította, a folyamatot ugyan közel feldolgozta, azonban depresszív lehangoltság jellemzi, a pszichés tünetei alapján 10%-os egészségkárosodást, 15%-os munkaképesség-csökkenést szenvedett el; indokolt lenne pszichoterápiás és gyógyszeres kezelése. Mindezért az érvényesített nem vagyoni kártérítést 35.000.000 forint erejéig találta megalapozottnak, ezt meghaladóan a követelést elutasította.

[23] A IV. rendű felperes esetében értékelte, hogy nagyfokú riadalmat és szorongást keltett benne a testvére balesete, amely miatt az életkorát meghaladó pszichés terhelésnek volt kitéve, felgyűltek a veszteségélményei, pszichésen labilissá vált, amelyhez hozzájárult a szülők közötti érzelmi eltávolodás, majd a házasságuk felbomlása. Érzelmileg nehezen viselte, hogy a testvére az édesanyjával külföldre költözött, azt az anya részéről elhagyásként élte meg, egyidejűleg túlzott aggodalmat érzett édesapja pszichés nehézségei miatt. 2017 októberében mentálhigiéniai kórházi ellátásban részesült, szuicid gondolatai, rossz pszichés állapota, evés- és alvászavarai miatt. Pszichiátriai kivizsgálása és a gyógykezelése folytatása feltétlenül szükséges. Mindezért az érvényesített nem vagyoni kártérítést 20.000.000 forint erejéig találta megalapozottnak, ezt meghaladóan a követelést elutasította.

[24] Az elsőfokú bíróság az ápolási-gondozási díjkövetelés körében kifejtette: a szakértői vélemény igazolta, hogy az I. rendű felperes többlet ápolásra-gondozásra szorul, amely hatéves koráig napi 10 óra, hatéves korától napi 12 óra többlet időráfordítást és 24 órás felügyeletet igényel, amelyet – eseti segítséggel – a II. rendű felperes végez. Egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a sérült személy hozzátartozó általi ellátása olyan többletmunka, amelynek az ellenértékét a károkozó köteles megtéríteni. A KSH adatai alapulvételével készített, indexálást alkalmazó felperesi számítási módot elfogadva, figyelembe véve, hogy a II. rendű felperes 2014. május 10-e és 2018. október 31-e között kiemelt ápolási díjban részesült, a belföldi ár- és értékviszonyok alapján, a piacon elérhető szolgáltatási díj 75%-ában határozta meg a havi ápolási díj összegét 2013. szeptember 1-je és 2018. február 28-a közötti időszakra és a lejárt járadékigényt 14.544.555 forint erejéig találta megalapozottnak, amely a II-III. rendű felperéseket egymás között egyenlő arányban illeti meg. A 2018. március 1-től felmerült költséget a német ár- és értékviszonyok figyelembevételével bírálta el, tekintettel arra, hogy az I-II. rendű felperések 2017 óta országban élnek, az I. rendű felperes ott részesül orvosi ellátásban, rehabilitációban, valamint havi 901 euró ápolási díjban. Tekintve, hogy lakóhelyükön 4.000 euró/hó díjazás ellenében érhető el az ápolási szolgáltatás, annak 75%-ában határozta meg a jogszerű követelést, figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes hétközben napi öt órát intézetben tölt, ezért 168 óra helyett 143 óra – hétköznapiakon 19 óra – az ápolási/gondozási/felügyeleti szükséglete. A felperesi számításban megjelölt

inflációs ráta alkalmazása mellett, beszámítva a havi 901 euró juttatást, az MNB által publikált EUR/HUF devizaárfolyamon számolva 2018. március 1-je és 2023. október 31-e közötti időszakra a II. rendű felperes lejárt járadék követelését 41.104.206 forint, a jövőbeni járadékigényét havi 695.921 forint erejéig találta megalapozottnak.

[25] A szakértői vélemény alapján bizonyítottnak fogadta el, hogy az állapotromlása elkerülése érdekében az I. rendű felperes élete végéig gyógytornára, napi rendszerességű átmozgatásra, masszírozásra szorul, ennek hiányában ugyanis az izomtónus fokozódás miatt rövid időn belül vissza nem fordítható, a létfontosságú szerveit veszélyeztető csontdeformitások alakulnának ki, több ortopédiai műtét válna szükségessé. tanú2 tanúvallomása alátámasztotta, hogy 6.000 forint/alkalom díjazás ellenében az I. rendű felperes 2017 augusztusáig heti kétszer Dévény-féle DSGM gyógytornát vett igénybe, ezért 2013. szeptember 1-je és 2017. augusztus 31-e közötti időre (48 hónap) havi 48.000 forint, mindösszesen 2.304.000 forint lejárt járadékkövetelést talált megalapozottnak, amely a II-III. rendű felpereseket egymás között egyenlő arányban illeti meg. A szakértői vélemény bizonyítja azt is, hogy az I. rendű felperes esetében mind a Vojta, mind a Bobath torna szükséges; a napi rendszerességgel végzendő gyakorlatokat – a tanúvallomásokkal bizonyítottan – a II. rendű felperes elsajátította, és az otthonukban végzi, emellett izomlazítás érdekében melegvizes kezelésekre, hidroterápiára, masszázásra is sor kerül. Az elsőfokú bíróság mérlegeléssel napi 1 óra többletidő ráfordítást fogadott el és 2017. szeptember 1-je és 2022. december 31-e között (64 hónap) 4.000 forint/óradíjjal, 2023. január 1-je és 2023. október 31-e között 5.000 forint/óradíjjal számolva az előző időszakra 7.680.000 forint lejárt, az utóbbira 1.500.000 forint lejárt járadékkövetelést, valamint 2023. november 1-től havi 150.000 forint járadékkövetelést talált megalapozottnak a II. rendű felperes részéről.

[26] A szakértői vélemény alapján bizonyítottnak fogadta el, hogy az I. rendű felperes ellátása több házimunka elvégzését igényli, az állapotából következően gyakoribb ruhacserével járó mosási, az étkeztetésével járó mosogatási és takarítási tevékenység szükséges, amelynek időtartamát mérlegeléssel napi 1 órában határozta meg. Elfogadva a felperesi járadékszámítási módot, 2013. szeptember 1-je és 2023. október 31-e között a II. rendű felperes lejárt járadékkövetelését 3.864.240 forint, jövőbeni járadékkövetelését 49.616 forint, a III. rendű felperes lejárt járadékkövetelését 845.064 forint erejéig találta megalapozottnak.

[27] A szakértői bizonyítás alapján bizonyítottnak fogadta el, hogy az I. rendű felperes önállóan nem képes sem hely, sem helyzetváltoztatásra, tömegközlekedéssel biztonságosan nem szállítható. A balesetével összefüggő kórházi és ambuláns ellátása, rehabilitációs kezelései közlekedési többletköltséggel jártak. Igazoltnak fogadta el, hogy 2018. augusztusától kezdődően a hét öt napján a II. rendű felperes 2x12 km, mindösszesen 24 km utat tesz meg, illetőleg indokolt volt az I. rendű felperes városba szállítása is injekciós kezelések céljából. Utalt arra, hogy egészséges gyermekek esetében 12 éves kor után a szabadidős programokra szállítás nem indokolt, az I. rendű felperes azonban egészségkárosodott, egzakt módon nem meghatározható a többletszállítási szükséglete egy egészséges gyermekhez viszonyítva. Mérlegeléssel napi 25 km többletút megtételét találta indokoltnak, és a NAV üzemanyagnormája alapulvételével 2013. szeptember 1-től 2023. október 31-ig a II. rendű felperes részéről 2.913.770 forint lejárt és 2023. november 1-től havi 44.122 forint járadékkövetelést, a III. rendű felperes részéről 632.010 forint lejárt járadékkövetelést fogadott el megalapozottnak.

[28] A szakértői vélemény és a csatolt árlista alapján a pelenka többletköltségét havi 20.000 forint erejéig fogadta el megalapozottnak, megállapítva, hogy ezen a címen sem belföldön, sem országban nem került sor támogatás folyósítására. 2013. szeptember 1-től 2023. október 31-ig terjedő időszakra a II. rendű felperes 1.960.000 forint lejárt és 2023. november 1-től havi 20.000 forint, a III. rendű felperes 480.000 forint lejárt járadékkövetelését jogszerűnek találta.

[29] A szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a központi idegrendszer károsodása miatt az I. rendű felperesnél súlyos nyelészavar és rágási elégtelenség alakult ki: kezdetben orrszondán, később PEG-en keresztül táplálták, amely fokozatosan elhagyható volt. A testsúlya az életkori átlag alatt van, számára napi 6-7 étkezés javasolt, az életkorához képest több fehérjét, kalciumot, vitamint igényel, és a Nutridrink tápszer fogyasztása is elengedhetetlen. Ezeket értékelve az elsőfokú bíróság 2013. szeptember 1-je és 2022. december 31-e között napi 1.000 forinttal számolva, 2023. január 1-től 2023. október 31-ig napi 1.700 forinttal számolva a II. rendű felperes 3.150.000 forint lejárt és 2023. november 1-től havi 51.000 forint jövőbeni, valamint a III. rendű felperes 720.000 lejárt járadékkövetelését megalapozottnak találta.

[30] A szakértői véleménnyel bizonyítottanak fogadta el, hogy az I. rendű felperes balesetből eredő mozgásképtelensége miatt sérült a hőszabályozása, az átlagosnál magasabb hőmérsékletet kell a számára biztosítani, a jótékony hatású fizioterápiás módszerek egyike a melegvízben történő napi átmasszírozás. A nagyobb mértékű melegvíz felhasználás, a mosási és takarítási többletszükséglet köztudomásúan többlet-energiaköltséggel jár, a II-III. rendű felperesek azonban a kiadásokra vonatkozó számlákat nem csatoltak. A többletrezsisvel járó szolgáltatások körére és az igazolt KSH adatokra figyelemmel az elsőfokú bíróság mérlegeléssel 2013. szeptember 1-je és 2022. december 31-e között havi 35.000 forint, 2023. január 1-től havi 40.000 forint többletkiadással számolva a II. rendű felperes esetében 3.480.000 forint, a III. rendű felperes esetében 840.000 forint lejárt járadékkövetelést talált megalapozottnak. Az ezt meghaladó követelést – a ruházat, lábbeli, egyéb termékek és szolgáltatások, szeszesitalok, dohányáruk költségének – balesettel összefüggő felmerülésének a bizonyíthatatlansága okán elutasította.

[31] A szakértői vélemény alapján megállapította, hogy az I. rendű felperes számára Omega3 készítmény, D vitamin, multivitamin szedése indokolt, a bőrápolásához különféle krémekre, kenőcsökre van szüksége. 2013. szeptember 1-je és 2022. december 31-e közötti időszakra havi 10.000 forintban fogadta el a követelést és az alperest a II. rendű felperes részére 880.000 forint, a III. rendű felperes részére 240.000 forint lejárt járadék megfizetésére kötelezte. Az aktuálisan szedett és használt termékek vonatkozásában a II. rendű felperes 22.463 forint költség felmerülését igazolta, ezért 2023. január 1-től mérlegeléssel havi 30.000 forint járadékot talált megalapozottnak, figyelemmel arra is, hogy táplálás és vitaminbevitel érdekében élelemfeljavítás címén is járadékfizetést rendelt el, ezért 2023. január 1-je és 2023. október 31-e között a II. rendű felperes 300.000 forint lejárt járadékkövetelését és 2023. november 1-től havi 30.000 forint havi járadékkövetelését találta megalapozottnak.

[32] A szakvélemény szerint az I. rendű felperes mind a szállítása, mind a mozgatása során kísérőre szorul, amit a II. rendű felperes biztosít a számára. A II-III. rendű felperesek által igényelt napi 2 óra időszükségletet és 2.000 forint/óra díjazást nem találta eltúlzottnak, erre

tekintettel 2023. január 1-je és 2023. október 31-e között a II. rendű felperes részéről 11.688.806 forint lejárt és 2023. november 1-től havi 152.486 forint, a III. rendű felperes részéről 2.443.074 forint lejárt járadékkövetelést talált megalapozottnak.

[33] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-IV. rendű felperesek és az alperes terjesztett elő fellebbezést.

[34] Az I-IV. rendű felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, az alperes marasztalásának a felemelését kérték: a II. rendű felperesnek ápolás-gondozás díjaként megítélt lejárt járadékot 31.254.994 forinttal, a havi járadékot 498.895 forinttal; a gyógytorna/gyógymasszázs díjaként megítélt lejárt járadékot 4.590.000 forinttal, a havi járadékot 75.000 forinttal; a gyógyhatású készítmény/vitamin költségeként megítélt lejárt járadékot 701.660 forinttal, a havi járadékot 70.166 forinttal; a II-III. rendű felpereseknek rezszi többletköltségként megítélt lejárt járadékot 4.318.191 forinttal, a havi járadékot 43.398 forinttal; az elsőfokú perköltség összegét 4.800.000 forint plusz áfa összegre kérték felemelni.

[35] Az ápolási-gondozási díjkövetelés elbírálása körében sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a 83. sorszám alatti beadványukhoz csatolt árajánlatokat vette alapul, amelyek csupán nagyságrendileg alkalmasak a piaci díjszabás igazolására. Indokolatlanul figyelmen kívül hagyta, hogy 100. sorszámú beadványukhoz mellékeltek a országai társadalombiztosítási rendszerben akkreditált szakszolgáltató – amely társaság 2017-től az I. rendű felperes otthoni ápolásának az ellenőrzését végzi – által kiállított, kifejezetten az I. rendű felperes egészségi állapotához, az ápolási-gondozási szükségletéhez, illetőleg a II. rendű felperes által elvégzett szakápolói tevékenységhez igazodóan készült árajánlatot. A kimutatás nem óradíj alapú, hanem az egyes résztevékenységekre lebontott, abban az intézeti tartózkodáson kívüli tényleges otthoni ápolás került értékelésre, tevékenység alapú struktúrában. Ennek alapján 2018. március 1-től 2023. október 31-ig terjedő időszakra a II. rendű felperes lejárt járadékkövetelése 41.104.206 forint helyett 72.359.200 forint, a havi járadékkövetelése 695.921 forint helyett 1.194.816 forint erejéig jogszerű.

[36] A gyógytorna/gyógymasszázs iránti követelés elbírálása körében sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az általa elfogadott piaci árak indokolás nélküli 50%-os leszállításáról döntött, a bírói gyakorlatban elfogadott 25%-os mérték helyett. Erre tekintettel 2017. szeptember 1-től 2022. december 31-ig 6.000 forint/óra, azaz 180.000/hó díjazás, 2023. január 1-től 7.500 forint/óra, azaz 225.000 forint/hó díjazás bizonyított, ezért 2017. szeptember 1-je és 2022. december 31-e közötti időszakra a lejárt járadék összegét 3.840.000 forinttal, 7.680.000 forintról 11.520.000 forintra, 2023. január 1-től 2023. október 31-ig terjedő időszakra 750.000 forinttal, 1.500.000 forintról 2.250.000 forintra, a havi járadékot 75.000 forinttal, 150.000 forintról 225.00 forintra szükséges felemelni.

[37] Az elsőfokú bíróság alaptalanul döntött a rezsiköltség iránti követelésük részbeni elutasításáról, ugyanis a balesettel összefüggésben a háztartásban szükséges szolgáltatások és termékek beszerzése többletkiadással járt, amely az alperes részéről csak részben volt vitatott, részben köztudomású, illetőleg az általános élettapasztalat alapján is megállapítható. A 79.

sorszámú beadványukban részletezték a többlétszükséglettel érintett szolgáltatásokat és termékkategóriákat, egzakt számításukkal szembeni az elsőfokú bíróság mérlegelését nem támasztotta alá bizonyíték. Követelésük kimunkálásakor egy négytagú család háztartási kiadásainak csupán 17%-os emelkedésével számoltak, amely csekély mértékű. Ennek alapján a lejárt költségpótló járadékot 2013. szeptember 1-től 2023. október 31-ig terjedő időre 4.318.191 forinttal, a havi járadékot 43.398 forinttal indokolt felemelni.

[38] A gyógyhatású készítmény/vitamin címén támasztott többletköltség követelés részbeni elutasítása is megalapozatlan, a szakértői vélemény bizonyította, hogy az I. rendű felperes az élelemfeljavítástól függetlenül Omega3 zsírsav, csont- és porcerősítő, multivitamin készítmények szedésére szorul. A család élete a baleset következtében anyagilag is elnehezült, az alperes önkéntes teljesítésének az elmaradása nem járhat azzal, hogy mentesül olyan orvosilag indokolt beszerzések költségének a megfizetése alól, amely vásárlások a család szűkös költségvetése miatt maradtak el. Ebből következően az elsőfokú bíróság tévesen vette figyelembe, hogy csupán 22.463 forint/hó tényleges kiadást tudtak igazolni. A II. rendű felperes részéről indokolt havi 100.166 forint többletköltség felszámítása, ezért 2023. január 1-től 2023. október 31-ig terjedő időszakra a lejárt járadékot 701.660 forinttal, a havi járadékot 70.166 forinttal, 100.166 forintra szükséges felemelni.

[39] Érvelésük szerint a részükre perköltségként megítélt ügyvédi munkadíj megállapítása során az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a per hosszas időtartamát, a több, mint 100 oldalas keresetet és szakvéleményt, a német közigazgatási és társadalombiztosítási jogi szakirodalom fordítását, tanulmányozását, azt, hogy a felperesi jog képviselő több, mint 1500 munkaórát fordított a perbeli képviselet ellátására. Mindezt a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletben (Ükr.) engedett díjleszállítás indokolatlan, a pertárgyértékhez igazodóan 4.800.000 forint plusz áfa összegű ügyvédi munkadíj felszámítása jogszerű.

[40] Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 252. § (3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését, harmadlagosan a részbeni megváltoztatását: a III. rendű felperes ápolási díjkövetelése, a II-III. rendű felperesek gyógytorna/gyógymasszázs; háztartási kisegítő; közlekedés; pelenka; élelemfeljavítás; rezsi; gyógyhatású készítmények/vitamin; közlekedési kíséret címén támasztott lejárt járadékkövetelése elutasítását, a II. rendű felperesnek járó havi ápolási díjat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szoc. tv.) 44. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az adott évre vonatkozóan a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott havi ápolási díj összegével egyezően – havi 901 euró beszámításával – kérte megállapítani, a jövőre nézve járó költségpótló járadékot a garantált bérminimum összegével egyezően kérte megállapítani, a megítélt nem vagyoni kártérítéseket személyenként 5.000.000 forintra kérte mérsékelni.

[41] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság előzetes végrehajthatóságra vonatkozó döntése a régi Pp. 215. §-ába, 231. § a) pontjába, valamint a régi Ptk. 356. § (1) bekezdésébe és 280. § (3) bekezdésébe ütközött.

[42] Elévülési kifogása szerint a baleset 2013. április 18-i időpontjától számítva a járadék iránti követelések hat hónapos elévülése 2013. október 18-án, valamennyi polgári jogi igény öt éves elévülése 2018. április 18-án bekövetkezett, a 2020. május 20-án kelt keresetlevél elkészült. Az öt éves elévülési határidő elmulasztása hiányában, hat hónappal visszafelé számolva kizárólag 2021. december 20. napjától lett volna megítélhető baleseti járadék.

[43] Utalt arra, hogy az I-IV. rendű felperesek 2023. évben a régi Pp. 146/A. §-ába ütközően változtatták meg a keresetüket, amelyekben egyre emelték a járadékkövetelésüket, azok összegének nagyságrendje önmagában jelzi az igények megalapozatlanságát.

[44] Érvelése szerint a megítélt nem vagyoni kártérítések rendkívül eltúlzottak, nem állnak összhangban azzal a bírói gyakorlattal, miszerint a károkozás helye szerinti ár- és értékviszonyok figyelembevétele szükséges külföldi által érvényesített nem vagyoni kár esetén is, ennek alátámasztására – állítása szerint – azonos, vagy hasonló tényállású ügyekben meghozott ítéletekre hivatkozott.

[45] Álláspontja szerint a megítélt vagyoni kártérítések eltúlzottak, nem felelnek meg a hazai ár- és életszínvonalnak. A régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a II-III. rendű felpereseket terhelte a költségek indokoltsága és tényleges felmerülésének bizonyítása, azonban számlákat nem csatoltak, a költségeket igazoló „közvetlen” tanúk meghallgatását nem kérték, csupán árajánlatokat nyújtottak be, amelyek önmagukban elégtelenek a kár bekövetkezésének alátámasztására. Az elsőfokú bíróság különböző jogcímenek mindösszesen havi 1.233.145 forint járadékban marasztalta, amely a havi 901 euró járadékkal együtt közel 1.600.000 forint, ez az összeg nem áll összhangban a bírósági gyakorlattal, az átfedések miatt többes marasztalás eredménye. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt a védekezést, amelyben vitatta a II-III. rendű felperesek közötti engedményezési szerződéseket, az okiratok nem feleltek meg a régi Pp. 196. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak.

[46] A jövőbeni ápolási díjfizetésre kötelezése a II. rendű felperesnek havonta folyósított 901 euróval együtt több, mint 1.000.000 forint, amely indokolatlan nagyságrendű összeg. A II. rendű felperes által nyújtott ápolási tevékenység ellentételezése a magyar jövedelmi viszonyok figyelembevételével lehetséges. Nem igazolt, hogy a II-III. rendű felperesek kiemelt ápolási díjat igényeltek, a Szocvtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja szerint a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszeg 180%-ában részesülhettek volna, az erre vonatkozó kérelem elmaradása a kárenyhítési kötelezettség tilalmába ütközik. Sételmezte, hogy bár az I. rendű felperes nem rendelkezett jövedelemmel, a károkszerzés tilalmára figyelemmel vizsgálni kellett volna az I-IV. rendű felperesek valamennyi, 2013. április 18. napját követően megszerzett jövedelmét. Utalt arra is, hogy a járadék számítása során az elsőfokú bíróság tévesen vett figyelembe napi öt óra intézeti elhelyezést, ugyanis a iskola3 igazolása szerint az I. rendű felperes heti 35 órát, hétköznaponként 7 órát tartózkodik az intézményben. A KSH adatai, az inflációs növekedés nem lehet irányadó az I-II. rendű felperesek országai lakóhelye okán. A szakápolói díj összege nem bizonyított, továbbá az ápolás-gondozás körében annak van jelentősége, hogy a szülő, bár nem szakápoló, ténylegesen elvégzi-e a szakápolói feladatkörbe tartozó tevékenységeket.

[47] Az elsőfokú bíróság a régi Pp. 81. § (2) bekezdésébe ütközően járt el, amikor mellőzte az I-IV. rendű felperesek perköltségfizetésre kötelezését, a részükre megítélt ügyvédi munkadíj nem áll arányban a ténylegesen elvégzett munkával.

[48] Az I-IV. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben – a saját fellebbezésükkel nem érintett rész kivételével – az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérték.

[49] Érvelésük szerint a másodlagos fellebbezési kérelem hiányos, mert az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére alapot adó indokot nem tartalmaz.

[50] Az alperes kártérítési felelőssége jogerős közbenső ítélettel megállapítást nyert, ezért elévülési kifogás előterjesztésének nincs helye; az érdemben is alaptalan, az összes követelésüket tartalmazó keresetlevél az ötéves elévülési időn belül, 2017. augusztus 30-án benyújtásra került.

[51] A régi Ptk. 280. § (3) bekezdésében meghatározott hat hónapos igényérvényesítési korlát a rendkívüli munkateljesítménnyel megszerezhető jövedelem pótlására szolgáló járadékra irányadó, a perben költségpótló járadékokra támasztottak igényt.

[52] A fellebbezésben foglaltaktól eltérően a döntés során a belföldi ítélkezési gyakorlat érvényesült és a károkozás helye szerinti ár- és értékviszonyok alkalmazására került sor, kivéve az ápolási díj azon részét, amelyet a II. rendű felperes a országba költözését követő időszakra támasztott. Az alperes érvelt a védekezésében azzal, hogy a országban folyósított állami juttatás levonása indokolt, ez viszont maga után vonta a országi ár- és értékviszonyok részbeni alkalmazásának a szükségességét.

[53] Az ápolási díj körében a napi hét óra intézeti foglalkoztatás egy maximum időkeret, amelyen belül az egyéni szükségletekhez igazodóan történik a tényleges ellátás. Az I. rendű felperes esetében a szakértői vélemény négy órás foglalkoztatással számolt, amelyhez képest egy órával többet, öt órát vettek figyelembe a II. rendű felperes járadékkövetelése számítása során. Iratellenes, miszerint a külföldi társadalombiztosítási támogatás folyósítása miatt az alperes ápolási díjban marasztalása kétszeres, a támogatás ugyanis nem a hozzátartozó által elvégzett ápolási munka értékegyenlő ellentételezésére szolgál, nem befolyásolja az ápolási tevékenység piaci ár- és értékviszonyok alapján meghatározandó értékét. A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az elsőfokú bíróság megkeresésére adott hatósági válasziratból kitűnően a II. rendű felperes belföldön kiemelt ápolási díjban részesült, emellett az alperes védekezése a régi Pp. 141. § (2) és (6) bekezdései alapján új hivatkozásként nem vehető figyelembe.

[54] Az alperes érvelésétől eltérően a vagyoni károk tényleges felmerülését, a balesettel okozati összefüggését és összegét a személyes meghallgatások, a tanúvallomások, az orvosszakértői vélemény, a piaci szolgáltatók díjszabása és a magyar áruházláncok termékeinek árlistája alapján teljeskörűen bizonyított.

[55] Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés elbírálása körében a belföldi, ítélethozatalkori ár- és értékviszonyokat vette alapul, mérlegelési jogkörében eljárva helytállóan állapította meg a nem vagyoni hátrányok kompenzálására szolgáló összegeket.

[56] Alaptalan az inflációs növekedés mellőzésének a szükségességére vonatkozó fellebbezési érvelés, emellett ellentmondásos is, ugyanis az alperes mindvégig a országai ár- és értékviszonyok – valójában nem létező – peres alkalmazását kifogásolta.

[57] A 2023. évi keresetpontosítások megfeleltek a régi Pp. 146/A. § (4) bekezdésében foglaltaknak, ugyanis azokra új bizonyíték, illetőleg új tény felmerülése okán került sor. Új bizonyítéknak minősült a 150 oldalas szakvélemény és 80 oldalas tanúmeghallgatás, új tény az ápolási díj körében a német ár- és értékviszonyok alkalmazására vonatkozó alperesi nyilatkozat, a Covid-19 járvány miatt fellépő rendkívül magas infláció, a pénzpiaci viszonyok jelentős megváltozása a per 6,5 éves időtartama alatt.

[58] Hangsúlyozták, hogy az alperes a vagyoni kárigények vonatkozásában az általuk alkalmazott számítási metodikát, a megjelölt forrásokat, az alapul vett összegek validálását konkrétan nem tette vitássá, csupán a követelések általános eltúlzottságára hivatkozott.

[59] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében – a saját fellebbezésével nem érintett rész kivételével – az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte a fellebbezésében kifejtett jogi álláspontja figyelembevételével.

[60] Az alperes a másodfokú eljárás során az előzetes végrehajthatóság jogellenes ítéleti megállapítására hivatkozva a végrehajtás felfüggesztését, részletfizetés engedélyezését, valamint a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt a Zrt. ellen a részéről indított per jogerős befejezéséig a tárgyalás felfüggesztését kérte. Az utóbbi kérelme indokaként arra hivatkozott, hogy biztosítási szerződése érvényességének és biztosítási kötelezettség fennállásának a megállapítására indított pert annak érdekében, hogy kártérítés fizetésére kötelezése esetére a biztosítási jogviszonya alapján történjen meg a teljesítés.

[61] A Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.680/2023/2-I. sorszámú végzésével az alperes végrehajtás és tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmét elutasította.

[62] A Fővárosi Ítéltábla a felülbírálat során az elsőfokú bíróság ítéletének a III-IV. rendű felperesek nem vagyoni kártérítés iránti követelését és a II-III. rendű felperesek vagyoni kárigényét részben elutasító rendelkezését – a felperesi fellebbezéssel érintett tételekre vonatkozó elutasítás kivételével – nem érintette, figyelemmel arra, hogy fellebbezés hiányában ebben a részében az ítélet jogerőre emelkedett [rég Pp. 228. § (4) bekezdés].

[63] Az I-IV. rendű felperesek fellebbezése és az alperes fellebbezése részben megalapozott.

[64] A Fővárosi Ítéltáblának a régi Pp. 253. § (1) bekezdése értelmében elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy szükséges-e az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes fellebbezésében másodlagosan, a régi Pp. 252. § (3) bekezdése alapján kért hatályon kívül helyezése. Az alperes a fellebbezésében nem adott elő a kérelmét megalapozó érvelést, nem fejtette ki, melyek az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatát akadályozó tényfeltárási, bizonyítási hiányosságok. Tekintettel arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla sem észlelt olyan körülményt, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését tenné szükségessé, ezért az ügy érdemében hozta meg a döntését.

[65] A jogvita elbírálását befolyásoló előkérdés hiányában az alperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelme alaptalan. A károsultak felé nem vagyoni és vagyoni kártérítésre kötelezésének a vizsgálata körében szükségtelen annak eldöntése, hogy rendelkezik-e érvényes felelősségbiztosítással és biztosítottként a biztosítóval szemben annak helyette való helytállását – részben vagy egészben – alappal követelheti-e.

[66] Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, arra alapított érdemi döntésével azonban a Fővárosi Ítéltábla nem minden tekintetben értett egyet, ezért azt – a következőkben kifejtésre kerülő indokok alapján – részben megváltoztatta.

[67] A Fővárosi Ítéltábla jogerős közbenső ítéletével eldőlt, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik az I. rendű felperes 2013. április 18-án bekövetkezett balesetével okozati összefüggésben az I-IV. rendű felpereseket ért károkért. Ebből következően az elsőfokú bíróságnak a nem vagyoni és vagyoni kárigények összecszerű megalapozottságáról, míg a Fővárosi Ítéltáblának – a fellebbezések korlátai között és a másodfokú eljárásban megengedetten előterjesztett elévülési kifogás okán – a kárkövetelések bíróság előtti érvényesíthetőségéről és annak eredményétől függően a fizetésre kötelezések helytállóságáról kellett döntenie.

[68] A Fővárosi Ítéltábla nem osztotta az alperes általános [régi Ptk. 324. § (1) bekezdés], illetve hat hónapos [régi Ptk. 280. § (3) bekezdés] elévülési határidő elteltére alapított elévülési kifogásait, továbbá nem értett egyet a tilos keresetváltoztatásokkal kapcsolatos érvelésével sem.

[69] A régi Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált; a régi Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

[70] Adott esetben az I. rendű felperes kárigényeket megalapozó egészségkárosodása 2013. április 18-án következett be, az I-IV. rendű felperesek számára ekkor megnyílt a bíróság előtti igényérvényesítés lehetősége, kezdetét vette a kárigények elévülése. Az I-IV. rendű felperesek – a fellebbezésben foglaltaktól eltérően – nem 2020. május 20-án, hanem a régi Ptk. 324. § (1) bekezdésében előírt öt éves elévülési határidő lejárta előtt, 2017. augusztus 30-án benyújtották a keresetüket, amelyben a nem vagyoni káraik követelése mellett a II-III. rendű felperesek érvényesítették az ápolás-gondozás, gyógytorna, háztartási kisegítés, közlekedés, közlekedési kíséret, pelenka, élelemfeljavítás, gyógyhatású készítmények, rezesi címén addig felmerült vagyoni káraikat is.

[71] A későbbiekben az I-IV. rendű felperesek részéről az alperes által kifogásolt, a régi Pp. 146/A. § (1) bekezdésébe ütköző keresetváltoztatásokra nem került sor. A keresetfelelemelésekre egyrészt a régi Pp. 146/A. § (4) bekezdésében előírtaknak megfelelően új tényállításokra, az első tárgyalást követően bekövetkezett makrogazdasági és személyi körülményváltozásokra, valamint korábban nem beszerezhető bizonyítékokra, szakvéleményre, tanúvallomásokra alapítottnak került sor, illetőleg a régi Pp. 146. § (5) bekezdésének c) pontja szerint nem minősül keresetváltoztatásnak a kereset kiterjesztése a járadékösszegek per folyamán esedékessé vált részleteire.

[72] A fellebbezésben foglaltaktól eltérően a régi Ptk. 280. § (3) bekezdése a tartásdíj, az életjáradék és a baleseti járadék, azaz a létfenntartás céljára szolgáló járadékok igényérvényesítési határidejére tartalmaz speciális rendelkezést, előírva, hogy a hat hónapnál régebben lejárt és alapos ok nélkül nem érvényesített részletek bíróság előtt nem követelhetők.

[73] Amennyiben a balesetet szenvedett személynek a balesetből eredő sérülései folytán olyan többletkiadásai merülnek fel, amelyek ugyan rendszeresen jelentkeznek, de nem keresetvesztéssel kapcsolatosak, hanem költségek pótlására szolgálnak, abban az esetben a hat hónapos határidő korlát nem irányadó, a károsult a költségpótló járadékigényét az általános elévülési időn belül követelheti.

[74] Az adott esetben a II-III. rendű felperesek az I. rendű felperes balesetével összefüggésben vagyoni kárként kizárólag költségpótló járadékok megfizetésére támasztottak igényt, amelyek elbírálására a régi Ptk. 280. § (3) bekezdése nem irányadó.

[75] A Fővárosi Ítéltábla részben egyetértett az alperessel abban, hogy a megítélt nem vagyoni kártérítések leszállítása indokolt.

[76] A jogerős közbenső ítélet szerint anyagi jogilag megalapozott nem vagyoni kártérítés összegét a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésének utolsó fordulata értelmében annak figyelembevételével kellett meghatározni, hogy a nem vagyoni kártérítés jogintézményének a célja: a személyiségi jogi sérelem következtében a károsultnál bekövetkezett nem vagyoni hátrány, az életminősége negatív irányú változásának a pénzbeli kompenzálása. A

személyiségi jogsérelem régi Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott jogkövetkezménye olyan speciális jogintézmény, amely vagyoni eszközökkel orvosol (kárpótol) nem vagyoni jellegű sérelmeket. A személyiséget ért nem vagyoni sérelem ténylegesen megfizethetetlen, a nem vagyoni kártérítés elvi alapjait rögzítő – az elsőfokú bíróság által helytállóan felhívott – 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően a polgári jogi védelem módja – a kárpótlás – a sérelemhez képest valójában inadekvát, összegének meghatározásánál a bíróságok józanságának, mértéktartásának és elkötelezettségének van szerepe. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása ezért nem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül tekintettel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, annak súlyosságára, arra, hogy a személyiségi jogsértés folytán hogyan változtak az életkörülményei. Összehasonlító adatként vizsgálni kell a jogsértés idején fennálló ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben megítélt nem vagyoni kártérítések nagyságrendjét is.

[77] A Fővárosi Ítéltábla hangsúlyozza: mivel a nem vagyoni kártérítés célja a károsult károsodással összefüggésben megbomlott testi és lelki egyensúlyának a helyreállítása, a jogsértő magatartás miatt keletkezett szubjektív hiányérzet csökkentése, a kompenzáció nagyságára nem létezik objektív mérce; a vagyoni elégtétel megfelelosége nem mérhető le önmagában az annak összegéből megszerezhető anyagi javakon, egy „tönkrement élet” nem „árazható be”; a bíróságnak mindig az adott személyekre szabottan, az ügyben releváns körülmények megfelelő értékelésével kell mérlegelnie. Ugyanakkor az objektív szempontrendszer hiányában különösen fontos a mértéktartó józan bírói mérlegelés, a társadalom általános anyagi és értékviszonyai szem előtt tartásával azon elv érvényesülése, hogy a károsult indokolatlanul ne jusson magasabb összegű kompenzációhoz, mint a hasonló tényállású ügyekben, azonos időszakban történt jogsértések kapcsán megítélt kárösszegek.

[78] Az elsőfokú bíróság mérlegelése ezen elveknek az I-III. rendű felperesek esetében csak részben felelt meg, az ítélethozatal idején érvényesülő ár- és értékviszonyok figyelembevétele mellett nem értékelte kellő nyomatékka a hasonló tényállású ügyekben, hasonló súlyú sérelmet elszenvedettek részére megítélt kártérítések nagyságrendjét; a részükre jogszerűnek ítélt kárösszegek az eset egyedi körülményei mellett is túlzónak mutatkoznak a hasonló ügyekben, azonos időszakban történt jogsértésekhez kapcsolódóan kialakított bírói gyakorlathoz képest.

[79] A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az I-III. rendű felperesek által elszenvedett nem vagyoni hátrányok természete, jellege, a hasonló ügyekben, hasonló időszakban és súlyosságú sérelmet elszenvedettek részére megítélt nem vagyoni kártérítések nagysága miatt – az ítélethozatal időpontjában érvényesülő ár- és értékviszonyokkal összhangban és a pertársak között szükséges arányosítás okán is – az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítések leszállítása volt indokolt, az I. rendű felperes esetében 50.000.000 forintra, a II. rendű felperes esetében 35.000.000 forintra, a III. rendű felperes esetében 25.000.000 forintra.

[80] A IV. rendű felperes vonatkozásában meghozott ítéleti döntés ugyanakkor helytálló, a részére megítélt nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározása teljes egészében megfelelt az előzőekben ismertetett jogelveknek.

[81] A megítélt nem vagyoni kártérítések fentieket meghaladó mértékű leszállítására azonban a Fővárosi Ítéltábla nem látott indokot; az alperes a fellebbezésében nem jelölt meg és nem igazolt olyan egyéb konkrét körülményt, amely a mérlegelés szempontjait a javára módosítaná, a bizonyítás eredményének további felülmérlegelésére adna alapot. A marasztalás általa kért, személyenként 5.000.000 forintra történő leszállítása aránytalanul alacsony összegű kárpótlásnak felelne meg, nem állna összhangban az ismertetett jogelvekkel. A nem vagyoni kártérítésre kötelezés körében nem meghatározó a károkozó személye, gazdasági erőviszonyai, ezért súlytalan az alperes korlátozott anyagi eszközökkel gazdálkodására vonatkozó fellebbezési érvelése is.

[82] A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet a megítélt költségpótló járadékok teljes vagy részbeni elutasítására irányuló fellebbezési érveléssel.

[83] A vagyoni kárigények elbírálása során az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra, hogy az orvostani szakértői vélemény kétségmentesen bizonyította: az I. rendű felperes végleges, jelentős mértékű egészségkárosodása által determinált élethelyzetben olyan eltérő szükségleteket kielégítő tevékenységek elvégzése, termékek beszerzése, szolgáltatások igénybevétele vált szükségessé, amelyek a balesetével okozati összefüggésben merültek fel. Az orvosi indikáció igazolásán túl a II-III. rendű felpereseket az általuk megjelölt termékek és szolgáltatások tényleges igénybevételének, valamint a károsult I. rendű felperes lakóhelye környezetében kialakult piaci árának a bizonyítása terhelte, amelynek – a baleseti kártérítési perekben kialakult bírói gyakorlattal összhangban, az alperes fellebbezésében foglaltaktól eltérően – releváns tanúvallomásokkal, árlistákkal, díjtarifákra vonatkozó kimutatásokkal eleget tehettek.

[84] A védekezése körében az alperes érdekeltségébe tartozott, ezért őt terhelte az általa vitatott költségek társadalombiztosítási ellátással fedezettségének, illetőleg a termékek, szolgáltatások alacsonyabb piaci áron elérhetőségének a bizonyítása, amelynek nem tett eleget. Önmagában a járadékkövetelések – amelyek közötti átfedésre is iratellenesen hivatkozott, párhuzamos igényérvényesítésre ugyanis nem került sor – nagyságrendjének az eltúlzottságára hivatkozása az igények elutasítására nem adott alapot.

[85] Az ápolással-gondozással felmerült díjkövetelés vonatkozásában az elsőfokú bíróság helytállóan vette figyelembe az I-II. rendű felperesek 2017. szeptemberi településbe költözését, ahol a súlyos mentális retardáció és tetraparesis okán önellátásra képtelen, sajátos nevelési igényű I. rendű felperes – az otthoni ápolása mellett – tanulóként a szellemi fejlődést támogató centrumként működő iskolában logopédiai, neurofunkcionális, légzés-nyelés-koordináció támogatását szolgáló és fizioterápiás foglalkozásokon vesz részt, amelyek során az egész test információkkal ellátását, az érzékszervek felébresztését, az agy fokozatos fejlesztőmunkára ösztönzését célozzák meg.

[86] A szakértői vélemény szerint a II. rendű felperes által elsajátított, otthon és tanintézetben egyaránt végzett gyógytornák, gyógymasszázs, valamint az iskolai terápiás

foglalkozások az állapota fenntartásához, esetleges javulásához elengedhetetlenek; azok kézzel fogható jótékony eredménye, hogy az I. rendű felperes az ujjait nyitja, tapogat, a könyökeit nyújtja, nyújtózkodik, helyzetet változtat, oldalára fordul, ha kényelmetlen a pozíciója, illetőleg a mimikai mozgása megindult.

[87] Az alperes nem bizonyította, hogy az I. rendű felperes előzőekben részletezett komplex fejlesztése hazai intézményben is megoldható, a tanintézeti ellátás pozitív terápiás hatását sem vonta kétségbe, ezért az I. rendű felperes érdekét bizonyítottan szolgáló külföldre költözés okán a 2018. március 1-től kezdődő időszakra igényelt ápolási-gondozási díj megállapítása során nem a fellebbezésében hivatkozott belföldi-, hanem a német árviszonyokat kellett figyelembe venni. Az alperes azt is kifogásolta, hogy a tanintézeti igazolás szerint az I. rendű felperes hétközben nem napi öt, hanem hét órában ellátott, ennek azonban nincs jelentősége a tevékenység alapú kimutatás – felperesi fellebbezés elbírálása körében kifejtésre kerülő okból – elfogadása okán.

[88] Nem osztotta a Fővárosi Ítéltábla a Szocvtv. 44. § (1) bekezdés b) pontjára alapított számítási módszer alkalmazásának a szükségességére vonatkozó fellebbezési érvelését sem. A károsult részére a hozzátartója által nyújtott ápolás pénzben kifejezhető értékkel bír, a károkozó magatartása miatt felmerülő ápolás ellenértéke jogszerűen követelhető, a fizetési kötelezettség alapja az az ápolási tevékenység, amely a károkozó magatartása hiányában a károsult érdekében nem merülne fel. A Szocvtv. 40. §-ában szabályozott ápolási díj nem az ápolási tevékenység pénzben kifejezett piaci értéke, hanem az ápolási munka folytán jövedelemszerző tevékenységet végezni nem tudó személyek részére nyújtott, a kieső munkajövedelem részleges pótlására szolgáló állami hozzájárulás.

[89] A perben nem volt vitás, hogy a II. rendű felperes az I. rendű felperes balesetét követően a kereső tevékenységével kénytelen volt felhagyni, és a gyermeke otthoni ápolási feladatait végzi, amelynek alapján – a fellebbezésben foglaltaktól eltérően hatósági igazolással bizonyítottan – kiemelt ápolási díjban részesült, a külföldre költözését követően pedig havi 901 euró ápolási díjban részesül, ezért a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására alapított alperesi érvelés sem foghatott helyt.

[90] Súlytalan az alperes II-III. rendű felperesek vagyoni kárigényeiket engedményező szerződéseik érvényességének a vitatása is. A megállapodások 2023. január 13-i létrejötté okán alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) XXVIII. fejezetében szabályozott engedményezés nem alakszerűséghez kötött rendelkező ügylet, az szóban, sőt ráutaló magatartással is létrejöhet, ezért a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalásuk elmaradása a szerződések érvényességét nem érinti. Emellett kiemeli a Fővárosi Ítéltábla: az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége az engedményezési szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki, az érvénytelenség jogkövetkezményeit a közöttük fennálló jogviszonyban kell levonni, az érvénytelenség az adós fizetési kötelezettségét nem befolyásolja (Legfelsőbb Bíróság Gf.I.32.037/2002.).

[91] Az elsőfokú bíróság a régi Pp. 231. § a) pontjában foglaltakkal összhangban döntött a II-III. rendű felperesek részére megítélt költségpótló járadékok előzetes végrehajthatóvá nyilvánításáról is, az alperes jogszabálysértésre hivatkozása alaptalan.

[92] Az előzetesen végrehajthatóvá nyilvánított járadékok részletekben való megfizetésére irányuló kérelme is alaptalan, sértené a II-III. rendű felperesek azon méltányolható, jogos érdekét, hogy a lejárt járadékkövetelésükhöz, amely a baleset óta általuk fedezett kiadások és elvégzett munka ellentételezése, egyösszegben jussanak hozzá.

[93] A Fővárosi Ítéltábla a megítélt költségpótló járadékok felemelését célzó felperesi fellebbezést az ápolási-gondozási díj és gyógytorna díja vonatkozásában teljesen, a gyógyhatású készítmények/vitamin és rezsi többletköltsége vonatkozásában részben osztotta.

[94] A II. rendű felperes a 2018. március 1-től kezdődő időszakra érvényesített díjkövetelése körében a szolgáltatások piaci árát az szolgáltató szakszolgáltató által kifejezetten az I. rendű felperes állapotához igazodó ápolási-gondozási feladatokra készített árlistával (2023. július 13-án érkezett F/11. sorszámú melléklet) kellően igazolta, a személyre szabott árajánlat figyelmen kívül hagyása indokolatlanul történt.

[95] Az árlistán beárazott tevékenységek – bővített kis testápolás; bővített nagy testápolás fürdetéssel; ágyazás forgatással; segítség étkezésnél; bél-, és hólyagürítés felöltöztetéssel és levetköztetéssel – együttes havi díja 5.383 euró. A II. rendű felperes ezen – a német társadalombiztosítási szabályozásban elfogadott pontrendszeren alapuló – szakintézményi díjnak a 75%-ában, 4.037 euróban határozta meg a 2023-as évre irányadó díjat. Ennek összegéből a országai éves inflációs ráták figyelembevételével számolta vissza 2018-ig az évenkénti havi díjak összegét, amelyekből levonásba helyezte a II. rendű felperes részére havonta folyósított 901 euró ápolási díjat és a fennmaradó euró összeget az MNB által közétett irányadó EUR/HUF devizaárfolyamon számította át.

[96] A számítások eredményeként a 2018. március 1-je és 2018. december 31-e között érvényesített 921.910 forint/hó, azaz 9.219.100 forint, a 2019. január 1-je és 2019. december 31-e között érvényesített 951.925 forint/hó, azaz 11.423.100 forint, a 2020. január 1-je és 2020. december 31-e között érvényesített 1.045.629 forint/hó, azaz 12.547.548 forint, a 2021. január 1-je és 2021. december 31-e között érvényesített 1.076.282 forint/hó, azaz 12.915.384 forint, a 2022. január 1-je és 2022. december 31-e között érvényesített 1.192.159 forint/hó, azaz 14.305.908 forint, együttesen 60.411.040 forint, valamint 2023. január 1-től 2023. október 31-ig érvényesített havi 1.948.816 forint, azaz 11.948.160 forint, mindösszesen 72.359.200 forint lejárt járadékkövetelése, továbbá 2023. november 1-től havi 1.194.816 forint díjkövetelése megalapozott.

[97] Ennek megfelelően a II. rendű felperesnek ápolási-gondozási díj címén megítélt 41.104.206 forint lejárt járadék 72.359.200 forintra, a jövőbeni járadék 695.921 forintról 1.194.816 forintra felemelése volt indokolt.

[98] A Fővárosi Ítéltábla kiemeli: a II. rendű felperes a 2023. július 13-án beérkezett beadványában a követelésére vonatkozó számításait áttekinthető és ellenőrizhető módon részegységekre bontva táblázatokba foglalta; az alperes a számítás metódusát, elemeit és számszaki helyességét adekvát védekezés hiányában nem tette kétségessé.

[99] Az elsőfokú bíróság a II. rendű felperes által 2017. szeptember 1-től végzett gyógytorna és gyógymasszázs címén támasztott járadékkövetelést mérlegeléssel – napi egy óra időtartam elfogadásával – 2017. szeptember 1-je és 2022. december 31-e közötti időszakra 4.000 forint/óra, 2023. január 1-től 5.000 forint/óra díjazással tartotta elszámolhatónak, tehát az érvényesített 8.000 forint/óra és 10.000 forint/óra díjakat csak fele részében találta jogszerűnek. Az elsőfokú bíróság a mérlegelése szempontjait azonban nem részletezte, a régi Pp. 221. § (1) bekezdésébe ütközően nem indokolta meg a 78. sorszámú beadványban felsorolt szakszolgáltatók – alperes által nem cáfolt – díjaival összhangban álló követelések részbeni elutasítását.

[100] A II. rendű felperes a fellebbezésében a lejárt és jövőbeni járadékkövetelését a 8.000 forint és 10.000 forint óradíj 75%-a erejéig, 6.000 forint/óra és 7.500 forint/óra díjazás alkalmazásával jogszerűen számította fel.

[101] Ennek megfelelően a II. rendű felperesnek gyógytorna/gyógymasszázs címén megítélt lejárt járadékot 2017. szeptember 1-je és 2022. december 31-e közötti időszakra 7.680.000 forintról 11.520.000 forintra, 2023. január 1-től 2023. október 31-ig tartó időszakra 1.500.000 forintról 2.250.000 forintra, a jövőbeni járadékot havi 150.000 forintról 225.000 forintra felemelése volt indokolt.

[102] A Fővárosi Ítéltábla a gyógyhatású készítmények/vitaminok költségeként megítélt lejárt járadék felemelését nem, a jövőre megítélt járadék felemelését viszont indokoltnak tartotta.

[103] Az orvostani szakértői vélemény alapján bizonyított, hogy az I. rendű felperes számára szükséges jó minőségű étrend – amelynek a többletköltsége élelmelfejavítás címén került érvényesítésre – mellett a megfelelő immunitása eléréséhez multivitamin készítmények, a mozgásszegény életmódja, neurológiai állapota, másodlagos szövödmények megelőzése céljából csont- és porcerősítő készítmények, Omega3 zsírsavakat tartalmazó készítmények rendszeres szedése indokolt, továbbá a nyitott szájtartás, nyálcsgorgás, bukások miatt szükséges az arc bőre ápolására, valamint az állandó pelenkahasználat miatt a dermatitis megelőzésére alkalmas krémek, kenőcsök használata.

[104] Helytálló az a fellebbezési érvelés, miszerint a bizonyított orvosi indikáció és a készítményekre vonatkozó gyógyszerári árlisták alapján a járadékigény elbírálható volt, ugyanakkor nem volt figyelmen kívül hagyható a készítmények korlátozott használatára vonatkozó felperesi előadás. A régi Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a károsultat terheli a vagyonszökkenést eredményező költségei felmerülésének, kiadásainak az igazolása. A

Fővárosi Ítéltábla kiemeli: a kárigény sikeres érvényesítésének nem előfeltétele, hogy a károsult a károkozó marasztalásáig felmerült költségeit saját vagyona terhére megelőlegezze, ugyanakkor a rendszeres, ismétlődő jelleggel felmerülő szükségletek aktuális kielégítésének az elmaradása – függetlenül attól, hogy annak oka a károsult korlátozott anyagi lehetősége – nyilvánvalóan nem pótolható – adott esetben a gyógyhatású készítmények/vitaminok utólagos felhasználására, alkalmazására nincs lehetőség – amely viszont a költségek visszamenőleges felszámítását kizárja.

[105] Ugyanakkor a jövőbeni járadékigény körében az orvosi indikáció és a gyógyszerári árlisták alapján kétségmentesen bizonyított havi 100.166 forint költségfelszámítás jogszerűsége, ezért a 2023. november 1-től megítélt havi 30.000 forint járadék 100.166 forintra felemelése volt indokolt.

[106] Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy a készítmények múltbeli korlátozott használatából nem következik a jövőbeni teljeskörű igénybevételük elmaradása, a per adataival ellentétben, meg nem engedett spekuláción alapulna a jogszerűen követelt járadék célra rendelt felhasználásának a kétségbe vonása, a jogvita keretei között a felhasználás ellenőrzésére nincs mód.

[107] Az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményének helyes értékelésével állapította meg, hogy az I. rendű felperes egészségkárosodásával összefüggésben szükséges élethosszig tartó otthoni ápolása-gondozása, illetőleg a többletházimunkák elvégzése – magasabb lakáshőmérséklet biztosítása, melegvizes masszázs, gyakoribb ruhamosás, takarítás stb. – az átlagosnál magasabb gáz-, villamosenergia és víz, takarító-, mosó-, tisztítószer felhasználással jár, ugyanakkor helytállóan döntött a lejárt járadékkövetelés részbeni elutasításáról, a felperesi fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel annak indokolását a Fővárosi Ítéltábla szükségesnek tartotta az alábbiakkal kiegészíteni.

[108] A fellebbezésben hivatkozott 79. (helyesen 78.) sorszámú beadványban pontosított követelés egyrészt nem az adott családra lebontott konkrét költségek, hanem a KSH rendszerében nyilvántartott kategóriákhoz rendelt általános háztartási kiadások kimutatásán alapult, másrészt az egyes kategóriákon – lakásfenntartás és háztartási energia; hírközlés, lakberendezés, háztartásvitel; egyéb termékek és szolgáltatások; szeszesitalok, dohányárúk; ruházat és lábbeli – belül olyan termékek is nevesítésre kerültek, amelyek beszerzése nyilvánvalóan nem havi rendszerességgel jelentkező kiadással járt – speciális bútorok, gyógyászati segédeszközök, háztartási műszaki cikkek, gépjárműcsere, speciális ruházat és lábbeli –, ezért az ellenértékük rezsi többletköltségként, járadék formájában nem érvényesíthető. Nem ütközött volna akadályba az egyszeri költségek rendszeres kiadásoktól való elhatárolása és külön felszámítása; az eltérő időszakonként felmerülő költségek – egyébként is csupán általános statisztikai adatokon alapuló – járadékkénti érvényesítésére nincs mód.

[109] A Fővárosi Ítéltábla észlelte, hogy az elsőfokú bíróság – az ítélete indokolásában – a rezsi címén 2023. november 1-től támasztott jövőbeni járadékkövetelés elbírálására nem tért ki. A 2023. január 1-től 2023. október 31-ig tartó időszakra jogszerűnek ítélt havi 40.000 forint járadék megfizetését nem rendelte el a jövőre nézve, abból is következően, hogy ennek

megfelelő összeget nem vett figyelembe az ítélet rendelkező részében szereplő 1.215.219 forint végösszeg számítása során. A megítélt jövőbeni járadékok – ápolás-gondozás címén 695.921 forint; gyógytorna címén 150.000 forint; háztartási kisegítő címén 49.616 forint; közlekedés többletköltsége címén 44.122 forint; pelenka címén 20.000 forint; élelemfeljavítás címén 51.000 forint; gyógyhatású készítmények/vitamin címén 30.000 forint; közlekedési kíséret címén 152.486 forint – együttes összege ugyanis 1.193.145 forint, a két összeg különbözete pedig csupán 22.074 forint.

[110] Tekintettel arra, hogy a II. rendű felperes 2023. november 1-től rezsi címén támasztott járadékkövetelése havi 40.000 forint erejéig megalapozott, a Fővárosi Ítéltábla indokoltnak látta az alperes maraszalását 17.926 forinttal – a 40.000 forint és 22.074 forint különbözetével – felemleni.

[111] A fellebbezések részbeni – egymást döntően kioltó – eredményessége okán a peres felek elsőfokú eljárás során kialakult pernyertessége-pervesztessége nem módosult, ezért az alperes a fellebbezésében a régi Pp. 81. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazását alaptalanul kifogásolta.

[112] Ugyanakkor az I-IV. rendű felperesek alappal vitatták a jogi képviseletük okán felszámított ügyvédi munkadíj Ükr. 3.§ (6) bekezdése alapján történő mérséklését, arra valóban indokolatlanul került sor, figyelemmel az érvényesített követelések összetettségére, a per hosszas időtartamára, a tárgyalások számára, a jelentős mennyiségű iratváltásra, a terjedelmes bizonyításra, annak során több tanú meghallgatásra, szakvélemény, idegen nyelvű okiratok beszerzésére, felhasználására. A részükre járó ügyvédi munkadíjat – a megítélt nem vagyoni kártérítések, a II. rendű felperesnek megítélt egy évi járadék és a III. rendű felperesnek megítélt lejárt járadék együttes összegének megfelelő – 167.150.900 forint pertárgyérték alapján, az Ükr. 3. § (2) bekezdés a-c.) pontjai alkalmazásával 3.870.000 forint plusz áfa összegben volt indokolt meghatározni.

[113] Mindezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – a rendelkező részben foglaltak szerint – részben megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta azt.

[114] Tekintettel arra, hogy a fellebbezések alapján a nem vagyoni kártérítések részbeni leszállítása, illetőleg a vagyoni kártérítésben marasztalás részbeni felemlése egymást döntően kioltotta, a peres felek másodfokú eljárásban kialakult pernyertessége azonos, ezért a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési eljárási költségeiket maguk viselik.

[115] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése alapján számított, az I-IV. rendű felperesek részéről a per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán, az alperes részéről a személyes illetékmentessége folytán meg nem fizetett fellebbezési illetékek viseléséről a Fővárosi Ítéltábla a jogvitában még irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a alkalmazásával határozott.

[116] A Fővárosi Ítéltábla tájékoztatja az I-IV. rendű felpereseket arról, hogy az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint az illeték megfizetése a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé; a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pontja szerint a fellebbezési illeték megfizetéséről szóló közleményben fel kell tüntetniük az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a saját adóazonosító számukat.

Budapest, 2024. február 28.

Dr. Csordás Csilla s.k.

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s.k.

előadó bíró

Dr. Örkényi László s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: